ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 74.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 23-го Сентября.—1847—Wilno. WTOREK, 23-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Сентября.

6-го Сентября, въ 3½ часа пополудни, Государь Императоръ изволилъ прибыть въ городъ Орелъ, гдѣ осмотрѣвъ Орловскій-Бахтина Кадетскій Корпусъ, отправился далѣе по тракту въ Кіевъ, куда и прибылъ, въ вожделѣнномъ здравіи, 8-го числа, въ седьмомъ часу утра; въѣзжая въ городъ, Его Величество изволилъ посѣтить Кіево-Печерскую Лавру, гдѣ и приложился къ чудотворной Иконѣ Божіей Матери и Св. мощамъ.

—

Въ Московскихъ Вѣдомостяхъ сообщаютъ слѣдующую краткую рѣчь, которою Высокопреосвященнѣйшій Филаретъ, Митрополитъ Московскій, привѣтствовалъ Государя Императора въ Успенскомъ Соборѣ, при вступленіи въ оный Его Величества, 4-го Сентября:

„Благочестивѣйшій Государь! И сей годъ будетъ свѣтелъ въ лѣтописи Твоей древней столицы свѣтомъ Твоего въ ней присутствія.

СМѢСЬ.

—

Объ употребленіи муки изъ зарытаго въ землѣ испорченнаго картофеля.

—

Въ оффиціальной газетѣ Царства Польскаго сообщаютъ слѣдующее: „Въ деревнѣ Бонковѣ, Опатовскаго Уѣзда Радомской Губерніи, при случайномъ въ этомъ году разрытіи ямы, въ которой, восемь лѣтъ тому назадъ, былъ зарытъ гнилой картофель, найденъ онъ изсохшимъ, а внутри его заключались бѣлыя комки муки. Изъ муки этой, выполосканной въ водѣ-были приготовлены и сварены галушки, оказавшіяся вкусными. Въ послѣдствіи изъ нея, съ примѣсью ржаной муки, начали выпекать хлѣбъ, и онъ найденъ питательнымъ.

Жители сосѣднихъ деревень, нуждающіеся въ хлѣбѣ, узнавъ о семъ открытіи, начали отыскивать подобныя ямы, засыпанныя назадъ тому 4, 8 и даже 20 лѣтъ, и вездѣ находили муку, подобно вышесказанной, годную къ употребленію въ пищу, кромѣ ямъ, заброшенныхъ предъ 20 годами, въ которыхъ найденную муку нельзя было выполоскать; но и эту муку, торговцы покупали для техническаго употребленія и платили за нее по 5 руб. 25 к. сер. за корецъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 15-go *Września.*

Dnia 6-go Września, o godzinie 3½ po południu, Jego Cesarska Mość raczył przybyć do miasta Orła, gdzie obejrzawszy Korpus Kadetów Bachtina, udał się w dalszą drogą traktem do Kijowa dokąd też przybył w pożądaném zdrowiu, d. 8-go, o godzinie 7-éj z rana. Wjeżdżając do miasta, Jego Cesarska Mość raczył odwiedzić Kijowski-Peczerski Monastyr, gdzie oddał cześć Cudownemu Obrazowi Matki Bozkiéj i relikwiom Świętych.

—

W Gazecie Moskiewskiéj umieszczono następną krótką przemowę, którą Najprzewielebniejszy *Filaret*, Metropolita Moskiewski, powitał Najjaśniejszego Pana w Soborze Wniebowzięcia, przy wejściu doń Jego Cesarskiej Mości, 4-go Września:

„Naprawowierniejszy Monarcho! I ten rok będzie jaśniał w kronice Twojéj starożytnéj stolicy, blaskiem Twojéj w niéj obecności.

ROZMAITOŚCI.

—

O użytku mąki z kartofli nadpsutych w ziemi zakopanych.

—

Gazeta Rządowa Królestwa Polskiego, zawiera co następuje: „W roku bieżącym, we wsi Bąkowéj, w Powiecie Opatowskim, Gubernii Radomskiéj, po przypadkowem rozkopaniu dołu, który przed ośmiu laty zupełnie był zasypany z psującemi się kartoflami, znaleziono teraz kartofle te zeschłe, wewnątrz białą mączkę zbitą zawierające. Z mączki téj, w wodzie zarobione kluski, były smaczne, a z dodatkiem żytniéj mąki wypieczony z niéj chleb, okazał się pożywnym.

Mieszkańcy okolicznych wiosek, potrzebujący chleba, dowiedziawszy się o takowém odkryciu, zaczęli odgrzebywać podobne doły kartoflane, od lat 4, 8 i 20 zasypane, i znajdowali w nich równie użyteczną mączkę, wyjąwszy dołu od 20 lat zasypanego z kartoflami, których mączkę nie mogła być opłókaną. Handlarze zakupywali mączkę tę do użytku technicznego, płacąc za korzec po rub. sr. 5 kop. 25.

„Петръ Великій, направляя жизнь Россіи ко внѣшнимъ сношеніямъ, далъ ей другую столицу: Ты, Благочестивѣйшій Государь, возвышая внутреннюю жизнь Россія, кажется, изъ двухъ столицъ дѣлаешь одну, одинаково полнымъ вниманіемъ Твоимъ къ обѣимъ, частымъ благотворнымъ присутствіемъ Твоимъ въ древней, и сближеніемъ ихъ, чрезъ улучшеніе и усиленіе сообщеній.

„Радостными и благодарными сердцами взываемъ къ Царю Царей о продолженіи и умноженіи благословеній Его надъ Тобою и надъ всѣми вѣтвями и отраслями Твоего державнаго Рода."

—

Въ Четверкъ, 11-го Сентября, въ залѣ заведенія искусственыхъ минеральныхъ водъ, данъ былъ обѣдъ въ честь знаменитаго *Кобдена*. Учредителями обѣда были иностранные негоціанты, но въ числѣ подписчиковъ находилось также нѣсколько русскихъ купцовъ, русскихъ сановниковъ и литераторовъ. Въ Пятницу, 12-го числа, *Кобденъ* посѣтилъ биржевое собраніе, какъ-бы желая отблагодарить наше купечество за радушный пріемъ, оказанный ему наканунѣ во время обѣда, въ честь его даннаго, а вмѣстѣ съ этимъ и проститься. Сегодня онъ уже уѣхалъ изъ Петербурга въ Гамбургъ, гдѣ вѣроятно ожидаютъ его новыя блистательныя торжества.

—

Въ Могилевскихъ Губернскихъ Вѣдомостяхъ читаемъ: „14-го прошедшаго Іюля, въ Могилевѣ и окрестностяхъ его, на югозападной сторонѣ горизонта, около луны, видно было рѣдкое явленіе—большой четырехконечный крестъ яркаго огненнаго цвѣта. Луна, въ первой своей четверти, представлялась въ обыкновенномъ видѣ и обыкновеннаго цвѣта, въ самой срединѣ поперечника креста. Явленіе началось въ 10-мъ часу вечера, и продолжалось до 3-хъ часовъ утра. Крестъ сначала былъ невеликъ и блѣднаго цвѣта, потомъ увеличился въ сажень (?) и болѣе, и принялъ красно-огненный цвѣтъ, который нѣсколько разъ мѣнялся, то блѣднѣлъ, то краснѣлъ. Когда крестъ увеличился, то въ углахъ, соединяющихъ верхнюю его часть съ поперечникомъ, надъ луною, видны были лучи такого же цвѣта, какъ и крестъ, но нѣсколько блѣднѣе. Нижняя часть креста была гораздо длиннѣе верхней.

„Это явленіе замѣчено многими городскими и сельскими жителями."

Въ *Газетѣ Кавказъ* напечатано слѣдующее наблюденіе Доктора Э. С. Андреевскаго о холерѣ:

„При появленіи холеры въ Дагестанскомъ и Самурскомъ дѣйствующихъ отрядахъ, не только мною, но и многими изъ Гг. Медиковъ этихъ отрядовъ, употребляемъ былъ съ большимъ успѣхомъ и въ самыхъ сильныхъ болѣзненныхъ припадкахъ такъ называемый Воронежскій эликсиръ.

Представленные въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Радомскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ, картофель и мука, изъ разныхъ мѣстъ, гдѣ только были они найдены, по разсмотрѣніи въ Медицинскомъ Совѣтѣ и химическомъ испытаніи, оказали всѣ свойства чистаго крахмала, а потому Медицинскій Совѣтъ заключилъ, что мука изъ испорченнаго картофеля, который, въ плотно зарытыхъ ямахъ, оставался долгое время, послѣ очищенія и выполосканія ея холодною водою не заключаетъ въ себѣ ничего вреднаго здоровью и имѣетъ одинакія свойства съ мукою получаемою изъ здороваго картофеля искуственнымъ образомъ.

Предосторожности, которыя соблюдать нужно при откапываніи картофеля и приготовленіи изъ онаго муки, суть слѣдующія: 1) Не должно предпринимать откапыванія давно заброшенныхъ картофельныхъ ямъ, вдругъ и картофеля не вынимать сразу, но постепенно, слоями, дабы вредные для здоровья гасы, скопившіеся въ ямахъ, могли выдти, и въ замѣнъ гасовъ вошло въ ямы достаточное количество атмосфернаго воздуха. 2) Вынутый картофель, по очищеніи отъ кожицы, земли, песку и другихъ постороннихъ частицъ, нужно полить въ соотвѣтственномъ сосудѣ сперва не большимъ количествомъ холодной воды, такъ чтобы его

„Piotr Wielki, zwracając życie Rossyi ku zewnętrznym stosunkom, dał jéj drugą stolicę: Ty, Najprawowierniejszy Monarcho, podnosząc wewnętrzne życie Rossyi, zdaje się, iż z dwóch stolic czynisz jedną, przez równie zupełne względy Twoje dla obydwóch, przez częstą zbawienną obecność Twoją w starożytnéj, i przez zbliżenie ich, za pomocą ulepszonéj i częstszéj kommunikacyi.

„Radośnemi i wdzięcznemi sercami wołamy do Króla Królów o przedłużenie i pomnożenie błogosławieństw Jego nad Tobą i nad wszystkiemi liniami i gałęziami Twojego panującego Domu."

—

We Czwartek, d. 11-go Września, w sali zakładu sztucznych wód mineralnych, dany był tu obiad na cześć znakomitego *Cobdena*. Urządzicielami téj uczty byli obcy negocyanci, w liczbie wszakże należących do składki, znajdowali się także niektórzy Rossyjscy kupcy, Rossyjscy urzędnicy i literaci. Nazajutrz, d 12, P. *Cobden* odwiedził zgromadzenie giełdy, jak gdyby chciał odwdzięczyć naszemu kupiectwu, za uprzejme przyjęcie, okazane mu podczas wczorajszego obiadu, a razem też chcąc je pożegnać. Dnia 14 wyjechał z Petersburga do Hamburga, gdzie go nowe zapewne czekają uroczystości.

—

W Mohylewskiéj Gubernialnéj Gazecie umieszczony jest artykuł następujący: „Dnia 14 Lipca ter. roku, w samym Mohylewie (nad Dnieprem) i okolicach, na południowo-zachodniéj stronie widnokręgu, ukazało się szczególne zjawisko— wielki, czworo-ramienny krzyż jaskrawo-ognistéj barwy. Xiężyc, w pierwszéj kwadrze, w zwyczajnym kształcie i barwie swojéj, był w samym środku krzyża, na przecięciu ramion. Zjawisko zaczęło się około godziny 10 wieczornéj, a trwało do 3 rannéj. Zrazu krzyż był niewielki i bladawy, następnie powiększył się do długości sążnia (?) i więcéj, i przeszedł w czerwono-ognisty kolor, który mienił się pokilkakroć, to bledniał, to czerwieniał. Kiedy krzyż doszedł największéj swojéj rozciągłości, wtenczas, w zwierzchnich kątach przecięcia ramion, ponad xiężycem, pokazały się promienie tejże barwy co i sam krzyż, acz nieco bladsze. Dolne ramię krzyża było daleko dłuższe od wierzchniego.

„Zjawisko to było widziane przez wielu mieszkańców miasta i okolic."

Gazeta *Kaukaz* umieściła następujące postrzeżenia nad cholerą przez D-ra Andrzejewskiego:

„Za ukazaniem się cholery w oddziałach wojsk Dagestańskim i Samurskim, lekarstwo znane pod nazwaniem: *Elixiru Woroneżskiego*, było używane nie tylko przezemnie, ale i przez kilku innych Lekarzy z wielkim skutkiem, nawet w najmocniejszych przystępach choroby.

Nadesłane do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych przez Gubernatora Cywilnego Radomskiego próby takich kartofli, z różnych miejsc pochodzące, przy obejrzeniu ich przez Radę Lekarską, i dopełnieniu z nimi prób chemicznych, okazały wszystkie własności czystego krochmalu; dla tego też Rada Lekarska wyrzekła, że mączka otrzymana z kartofli nadpsutych, które przez długi przeciąg czasu trzymane były w dołach zupełnie zasypanych, po jéj oczyszczeniu i wypłókaniu wodą zimną, nie zawiera nic zdrowiu szkodliwego, i ma jednakowe własności z mączką, otrzymywaną sztucznie z kartofli zdrowych.

Przy wykopywaniu atoli kartofli takich, robieniu z nich mączki, następujące zachować wypada ostrożności: 1) Nie należy przedsiębrać odgrzebywania zasypywanych oddawna dołów kartoflanych raptownie, i wydobywać z nich kartofle od razu, lecz wykonywać to trzeba zwolna, warstwami, aby wyziewy zdrowiu szkodliwe z nich wyszły, a w miejsce ich dostało się do dołów takich atmosferyczne powietrze. 2) Wydobyte kartofle oczyścić trzeba z łupiny, ziemi, piasku i innych obcych cząstek, i polać, w stosownem naczyniu, niewielką ilością zimnéj wody, ażeby się w niéj tylko zanurzyły; potém rozmiękczone bryłki rozgnieść na jednostajną massę i rozrobić większą ilością wody; naresz-

,,Не входя въ подробное обсужденіе его составныхъ частей, которыя покажутся страннымъ скопленіемъ разнородныхъ веществъ *), ограничусь изложеніемъ дѣйствій его на больныхъ одержимыхъ холерою. Эликсиръ поднимаетъ пульсъ, производитъ теплоту, развиваетъ сильную испарину, прекращаетъ судороги, вмѣстѣ же съ этимъ онъ причиняетъ жгучую боль или жаръ въ желудкѣ, которые впрочемъ въ непродолжительномъ времени проходятъ отъ употребленія въ большомъ количествѣ жидкостей преимущественно холодной воды.

,,Эликсиръ употребляется нижеслѣдующимъ образомъ: какъ только больной почувствуетъ первые припадки холеры, ему даютъ до тридцати капель эликсиру съ водкою или же съ какимъ нибудь ароматнымъ настоемъ и пр., напр. настоемъ изъ мяты, мелиссы, а потомъ укутываютъ страждущаго набрасывая на него, что находится подъ рукою: одѣяло, бурки, тулупы. Растираніе членовъ содѣйствуетъ къ скорѣйшему прекращенію судорогъ. Если рвота продолжается, то чрезъ полчаса повторяютъ пріемъ, который обыкновенно уже остается въ желудкѣ. Спустя полчаса послѣ этого, можно больному дозволить пить вдоволь холодной воды или горячаго чаю, смотря по тому, къ чему имѣетъ болѣе позыву. Потъ появляется въ самомъ непродолжительномъ времени, и чрезъ нѣсколько часовъ больной почти совершенно здоровъ. Изъ 34 драгунъ заболѣвшихъ такими припадками холеры во время ея разграра въ высшей спени, умеръ только 1.

,,При знакахъ совершенно развитой холеры, дается больному неменѣе двухъ столовыхъ ложекъ эликсиру и соблюдается все, какъ выше сказано. Въ случаяхъ, которые я имѣлъ возможность наблюдать, больной тотчасъ дѣлается теплѣе, корчи въ рукахъ и ногахъ уменьшались или совершенно пріостанавливались и появлялась испарина, которая весьма часто оказывалась спасительною, если здоровье больнаго предварительно не было разстроено физическимъ непомѣрнымъ изнуреніемъ или нравственными вредными вліяніями.

,,Противувоспалительныя средства, преимущественно слабительныя, каломель и кровопусканія, за исключеніемъ весьма немногихъ случаевъ, были или безполезными, или же пагубными; теперь на высотахъ до 7,000 фут. надъ уровнемъ Каспійскаго моря, быть можетъ это обстоятельство и подлежало бы нѣкоторому измѣненію.

,,Эликсиръ, употребляемый вышеупомянутымъ способомъ, въ нѣсколькихъ отчаянныхъ случаяхъ холеры въ Аварской, Мехтулинской и Шахманской милиціи, а также между чинами и прислугою главной квартиры, оказывалъ постоянно большую пользу и

*) Вотъ рецептъ эликсира: Спирту $2\frac{1}{2}$ кварты, нашатыря 8 золот., селитры 10 золот., перцу 10 золот., острой водки 4 золот., уксусу $\frac{1}{2}$ кварты, бѣлой нефти (*nafty*) 4 зол., деревяннаго масла 2 ложки, мяты перечной $\frac{1}{2}$ фунта. Все смѣшавъ вмѣстѣ, поставить для настоя въ теплое мѣсто на 12 часовъ.

,,Nie wchodząc w szczegółowy rozbiór jego składu, który przedstawia dziwną mieszaninę substancyi różnorodnych *), ograniczę się skreśleniem jego skutków na osobach dotkniętych cholerą. Elixir ten przyspiesza puls, obudza ciepło, sprawia obfite poty, wstrzymuje kurcze; sprawia przytém palący ból w żołądku, który wszakże wkrótce przechodzi, za użyciem obficie napoju, najlepiéj wody zimnéj.

,,Elixir używa się następującym sposobem: jak tylko chory poczuje piérwsze symptomata cholery, daje mu się elixiru aż do 30 kropel w wódce, albo w jakiejkolwiek infuzyi aromatycznéj, jako *infusum Menthae*, albo *infusum Melissae*, a następnie obwija się chory w to, co jest pod ręką: kołdrę, płaszcz i t. p. Nacieranie ciała przyśpiesza ustanie kurczów. Jeżeli womity nie ustają, powtarza się po przejściu pół godziny doza elixiru, która zwykle już nie bywa wyrzucona przez chorego. W pół godziny potém można już choremu pozwolić pić wodę zimną lub ciepłą herbatę, co mu się lepiéj podoba. Wtenczas następują poty i prawie zawsze po kilka godzinach chory wraca do zdrowia. Ze 34 dragonów, dotkniętych cholerą w peryodzie jéj największéj siły, tym sposobem traktowanych, jeden tylko umarł.

,,Kiedy cholera jest zupełnie rozwinięta, daje się choremu dwie łyżki stołowe elixiru i postępuje się jak wyżéj. W przypadkach, które sam uważałem, chory natychmiast stawał się cieplejszym, kurcze w ręku i nogach zmniejszały się lub ustawały zupełnie, i następowały poty, które zazwyczaj ratowały chorego, jeżeli konstytucya jego nie była zwątlona przez jakie nadużycia lub przez cierpienia moralne.

,,Lekarstwa przeciw zapalne, szczególniéj laksujące, kalomel i krwi puszczanie, były, z nader małemi wyjątkami, niepożyteczne, a nawet szkodliwe, lubo zkąd inąd w krajach, gdzie cholera naprzód się zjawiła i które wyniesione są na 7,000 stóp nad poziom morza Kaspijskiego, te lekarstwa mogły być bardziéj skuteczne.

,,Używany w sposobie wskazanym elixir, był bardzo pomocnym w wielu ostatecznych przypadkach cholery pomiędzy milicyą Awarską, Mechtulińską i Szamchańską, tudzież w głównéj kwaterze, i już wielu chorych w Chodżał-Machi zupełnie wróciło do zdrowia i dawnych swych zajęć.

*) Oto jest recepta elixiru: spirytusu $2\frac{1}{2}$ kwarty, soli ammoniackiéj 8 drachm, saletry 10 drachm, pieprzu 10 drachm, selwaseru 4 drachmy, octu $\frac{1}{2}$ kwarty, nafty białéj 4 drachmy, oliwy 2 łyżki, mięty pieprzowéj $\frac{1}{2}$ funta. Wszystko to zmieszawszy postawić w miejscu ciepłem na godzin 12.

покрылась только поверхность картофеля; потомъ, размягченные комки растереть въ массу, которая разводится въ большемъ уже количествѣ воды, пока совершенно не распустится; за тѣмъ дается время отстояться, послѣ чего нечистая вода сливается. Дѣйствіе это повторяется до тѣхъ поръ, пока вода сдѣлается чистою и будетъ безъ гнилаго запаха. Очищенная симъ способомъ мука, сушится и хранится для употребленія.

Открытіе это Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ доводитъ до всеобщаго свѣдѣнія, съ тою цѣлію, чтобы впредь испорченнаго картофеля не истреблять, а плотно зарывать на 2, 3 и даже 4 года въ землю, избирая для того грунтъ песчаный, возвышенный, и стараясь при зарываніи соблюсти ту еще предосторожность, чтобы доступъ атмосфернаго воздуха, для воспрепятствованія дальнѣйшаго гніенія картофеля былъ совершенно прекращенъ. Между тѣмъ полицейскимъ и въ особенности медицинскимъ властямъ поручается имѣть за симъ наблюденіе и сообщать Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ всѣ опыты и замѣчанія, какія по сему предмету представятся, дабы въ послѣдствіи можно было открытіе это сдѣлать болѣе полезнымъ.

cie mięszaninie dozwolić, aby się odstała i zlać z niéj wodę. Działanie to powtarzać należy, dopóki woda nie przestanie farbować się i nabierać woni nieprzyjemnéj, następnie zaś mączkę wysuszyć i zachować do użytku.

Powyższe odkrycie Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych podaje do wiadomości powszechnéj, aby na przyszłość psujących się kartofli nie niszczono, lecz je zakopywano w ziemię należycie na 2, 3, i nawet 4 lata, przeznaczając na ten cel grunt piaszczysty, wzniesiony, i zachowując przy zakopywaniu tę szczególnie ostróżność, aby przystęp powietrza atmosferycznego był przerwany, celem zapobieżenia dalszemu gniciu kartofli. Nadto, poleconem zostało władzom policyjnym, a szczególniéj lekarskim, aby czuwały nad dopełnieniem wskazanych tu ostróżności i donosiły Komissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych o wszelkich w téj mierze spostrzeżeniach i wypadkach doświadczeń, celem uczynienia rzeczy téj jeszcze użyteczniejszą w przyszłości.

многіе изъ пораженныхъ холерою въ Ходжалъ-Махи, уже давно выздоровѣли и принялись за обычныя занятія. Умеръ только Кабардинскій узденъ Асланъ-Бекъ, который отказался отъ вторичнаго пріема эликсира и притомъ бросилъ себѣ кровь, а также изъ конюшенной Г. Главнокомандующаго прислуги Драгунъ Бѣловъ, человѣкъ тѣлосложенія слабаго, которому прежде того дано было рвотное.

,,Предполагая, что въ составъ эликсира входитъ какая нибудь составная часть, которая отдѣльно имѣетъ благотворное дѣйствіе противу холеры и принимая въ соображеніе, что эликсиръ приготовленный въ лагерѣ у аула Ходжалъ-Махи, за неимѣніемъ нефти, безъ оной, не оказывалъ никакого или весьма сомнительное пособіе больнымъ одержимымъ холерою, я употреблялъ вмѣсто эликсиру одну только нефть и дошелъ до слѣдующаго результата. Бѣлая или лучше сказать красная нефть, даваемая съ водкою, водою или съ ароматнымъ настоемъ травъ количествомъ отъ 6 до 12 и 15 капель, тотчасъ и неминуемо прекращаетъ торпидный поносъ, сопровождаемый бурчаніемъ въ желудкѣ и часто, безъ всякой впрочемъ рѣзи, предшествующей полному развитію болѣзни. Этотъ поносъ изнурялъ иногда больнаго въ продолженіе немногихъ часовъ до такой степени, что едва ли можно было разузнать черты знакомаго лица. Холера появлялась почти у всѣхъ, которые страдали этимъ поносомъ, и за неимѣніемъ нефти, немогли воспользоваться этимъ спасительнымъ средствомъ.

,,Въ совершенно развитой холерѣ, я также употреблялъ нефть, и болѣе 12 человѣкъ перенесли болѣзнь такъ легко, что нѣкоторые уже выздоровѣли, а другіе подаютъ надежду къ скорому совершенному поправленію. Кромѣ меня, убѣдились наиболѣе въ отличномъ дѣйствіи нефти старшій медикъ Дагестанскаго отряда Штабъ-Лекарь Годзіевскій, который испыталъ ее на себѣ, и Баталіонный Лекарь Эриванскаго Карабинернаго полка, Г. Веприцкій. Долгомъ считаю для предупрежденія всякаго недоразумѣнія присовокупить, что нефть, нами употребляемая, была нефть, извѣстная въ продажѣ подъ опредѣленіемъ ,,бѣлой"; тѣ которые повторятъ наши опыты, не упустятъ изъ виду разницу между этою красноватою нефтью, и нефтью бѣлою, совершенно очищенною, выписываемою изъ аптекъ."

Вильна.

2-го Сентября скончался здѣсь, къ общему сожалѣнію, на 76 году отъ роду, бывшій Виленскій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ и Кавалеръ ордена Св. Анны 2-й степени алмазами украшеннаго, Петръ Григорьевичь *Горнъ*.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Германія.

Ихъ Императорскія Высочества Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ и Государыня Великая Княгиня Цесаревна, пріѣзжавшіе въ Стутгартъ, для празднованія тамъ тезоименитства, бывшаго 30-го Августа, изволили выѣхать оттуда въ Баденъ, для посѣщенія Великогерцогскаго Двора. (*Jour. de St. P.*)

Австрія.

Вѣна, 13 *Сентября*.

Недавно, въ *Frankfurt Ober-Postamts-Z itung* было помѣщено извѣстіе, будто-бы императрица Марія-Луиза, герцогиня пармская, по весьма-разстроенному здоровью, намѣрена отказаться отъ правленія и жить въ Австріи. Это извѣстіе кажется неосновательнымъ.

— По извѣстіямъ изъ Милана, сообщаемымъ въ Австрійскомъ Наблюдателѣ, тамъ произошли, въ послѣдніе дни (5—8 числъ), безпокойства, поводомъ къ которымъ послужилъ торжественный въѣздъ туда архіепископа. Впрочемъ, благодаря энергическимъ мѣрамъ, принятымъ полиціею и жандармами, спокойствіе было возстановлено, и многіе зачинщики взяты подъ стражу. Жизни не лишился никто, кромѣ одного человѣка, задавленнаго въ тѣснотѣ. Противъ виновныхъ наряжено судебное слѣдствіе.

Umarł tylko Uzdeń Kabardyński, Aslan-Bek, który nie chciał przyjąć powtórnéj dozy elixiru i nadto kazał sobie krew puścić, oraz dragon Biełow, zostający przy stajniach Głównodowodzącego, który był słabego składu ciała i przedtém brał emetyk.

,,Podejrzewając, że w składzie elixiru jest coś takiego, co pojedyńczo użyte jest prawdziwem na cholerę lekarstwem, i zważając, że elixir robiony w obozie pod aułem Chodżał-Machi, ponieważ nie miał w sobie nafty, nie czynił pewnego skutku, użyłem zamiast elixiru saméj jednéj nafty i otrzymałem wypadek następujący: Nafta biała, czyli właściwiéj mówiąc nafta czerwona, brana w wódce, wodzie lub w infuzyi ziół aromatycznych, w dozie od 6 do 12 albo nawet 15 kropel, zatrzymuje natychmiast biegunkę, która poprzedza, częstokroć bez rznięcia, zupełne rozwinięcie choroby. Ta biegunka wycieńcza niekiedy w ciągu kilku godzin chorego do takiego stopnia, że z trudnością można było rysy jego rozpoznać. Cholera objawiała się prawie u wszystkich co mieli biegunkę, a nie uciekali się do nafty.

,,Używałem również nafty w razach, kiedy cholera była zupełnie rozwinięta, i na dwunastu osobach kilka już całkiem jest uleczonych, a inne każą spodziewać się rychłego i zupełnego wyzdrowienia. Skuteczność nafty również została sprawdzona przez D-ra Hodziewskiego, głównego Lekarza oddziału Dagestańskiego, który doświadczył jéj na sobie samym, i przez P. Wieprickiego, Chirurga batalionowego półku Erywańskiego karabinierów. Żałujemy wszyscy, że w epoce największego natężenia cholery w obozie, mieliśmy nader małą ilość nafty, tak, iż trzeba było liczyć ją na krople. Ażeby zapobiedz wszelkiemu niezrozumieniu, muszę dodać, że nafta, któréj używaliśmy, znana jest w handlu pod imieniem nafty białéj; ci co mają jéj używać, nie powinni zapominać różnicy, jaka zachodzi między tą naftą, która jest czerwonawa i naftą całkiem białą i oczyszczoną, przedająca się w aptekach."

Wilno.

Dnia 2 go Września, umarł tu z powszechnym żalem, mając wieku lat 76, były Wileński Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler Orderu Św. Anny 2-éj klassy brylantami ozdobionego, Piotr *Horn*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Ich Cesarskie Wysokości Następca Cesarzewicz i Wielka Xiężna Cesarzewna, którzy przybyli do Sztuttgardu dla obchodzenia tam dnia Imienin, przypadającego 30 sierpnia, raczyli udać się ztamtąd do Baden, dla odwiedzenia Wielko-Xiążęcego Dworu. (*Jour. de St. Pet.*)

Austrya.

Wiedeń, 13 *września*.

Niedawno w *Frankfurter Ober-Postamts-Zeitung*, umieszczona była wiadomość, jakoby Cesarzowa Marya Ludwika, Xiężna Parmy, z powodu osłabionego zdrowia, chciała złożyć całkiem swe rządy i zamieszkać w Austryi. Wiadomość ta zdaje się być bezzasadną.

— Podług wiadomości z Medyolanu, ogłoszonych w *Dostrzegaczu Austryackim*, zaszły tam w ostatnich dniach (5 do 8) zaburzenia, powodem do których był uroczysty wjazd na stolicę tamecznego Arcybiskupa. Zresztą, dzięki energicznym środkom, użytym przez policyą i żandarmów, spokojność przywróconą została i wielu przywodzców rozruchu uwięziono. Życia nie utracił nikt, prócz jednego człowieka, uduszonego w natłoku. Przeciwko obwinionym przedsięwzięto śledztwo sądowe.

— Князь Меттернихъ не оставитъ уже нынѣ Вѣны, какъ прежде предполагалъ, по причинѣ предстоящихъ сложныхъ занятій.

— Статсъ и конференцъ-министръ графъ Коловратъ опасно заболѣлъ въ своемъ имѣніи, въ Богеміи.

— Окончательное устройство Кракова, какъ главнаго города западной Галиціи, и преобразованіе мѣстныхъ начальствъ, последуютъ съ 1-го Января 1848 г.

Франція.

Парижъ, 15 Сентября.

Вчера происходило въ Сенъ Клу опять засѣданіе совѣта министровъ, въ присутствіи Короля. На этомъ засѣданіи находились министры: Гизо, Дюшатель, Геберъ, Сальванди, Трезель, Жайръ и герцогъ Монтебелло. Прежде того Король принималъ Королеву Христину и князя Ріанзареса. Въ Воскресенье, вечеромъ, было гуляніе въ паркѣ Сенъ-Клу, при многочисленномъ стеченіи народа. Принцы: Жуэнвильскій и Монпансьерскій, послѣ обѣда прогуливались пѣшкомъ съ супругами своими. Герцогъ Немурскій только вчера возвратился изъ Компьенскаго лагеря въ замокъ Сенъ-Клу. При крещеніи герцога Гиза, герцогъ Немурскій былъ воспріемникомъ отъ имени герцога Салернскаго. Всѣ находящіеся въ Парижѣ министры, канцлеръ и великій референдарій палаты перовъ, герцогъ Брольи и г-нъ Бартъ, по случаю крещенія герцога Гиза, приглашены были къ Королевскому столу.

— Въ *Union Monarchique* пишутъ: „Можемъ увѣрить, что лордъ Пальмерстонъ дѣйствуетъ совершенно за-одно съ совѣтниками Королевы Изабеллы, къ уничтоженію Салическаго закона о престолонаслѣдіи, т. е. чтобы при нынѣшнемъ министерствѣ представить новымъ Кортесамъ проектъ закона объ измѣненіи порядка наслѣдія Испанскаго престола. Лордъ Пальмерстонъ, говорятъ, объявилъ, что спокойствіе Испаніи тогда только будетъ упрочено, когда женская линія исключена будетъ отъ престолонаслѣдія, если Королева Изабелла не будетъ имѣть дѣтей мужескаго пола. Въ такомъ случаѣ Испанская корона досталась бы Донъ Франциску де Паула, или наслѣдникамъ его мужескаго пола.“

— Здѣшнія газеты наполнены сегодня извѣстіями о безпокойныхъ движеніяхъ въ Генуѣ, Ливорно, Миланѣ, Мессинѣ, Реджіо и проч., но не сообщаютъ ни одного достовѣрнаго факта, который былъ бы важенъ въ политическомъ отношеніи. На марсельской биржѣ носился третьяго дня слухъ, будто-бы Англичане сдѣлали высадку въ Анконѣ.

— Въ длинной статьѣ объ италійскихъ дѣлахъ, *Journal des Débats* представляетъ, какъ необходимы Пію IX-му порядокъ и миръ для обезпеченія успѣха великаго предпріятія, съ которымъ Папа хочетъ соединить свое имя. Въ редакцію этого журнала пишутъ изъ Рима, что волненіе, произведенное послѣдними происшествіями, мало-по-малу утихло, и что, благодаря энергическому содѣйствію, оказанному Папѣ новымъ статсъ-секретаремъ, Римскимъ губернаторомъ, національною гвардіею и вообще всею умѣренною партіею, правительство получило опять перевѣсъ, который, вѣроятно, останется за нимъ на-всегда. Напротивъ, *Journal des Débats* сильно порицаетъ мятежныя выходки въ Луккѣ и Ливорно. „Эти извѣстія очень огорчили насъ“, говоритъ министерскій журналъ. „Мы надѣялись, что Итальянцы, отказавшись отъ прежнихъ заблужденій, обратятъ свои усилія на законныя и мирныя улучшенія и никогда больше не станутъ пытаться силою вынуждать отъ правителей уступокъ, которыя лишь тогда могутъ быть прочными, когда онѣ основаны на взаимномъ согласіи между правительствомъ и народомъ. Принуждать правительство слѣдовать однимъ желаніямъ взволнованнаго народа значитъ пролагать дорогу революціямъ и снова начинать пагубныя попытки, которыя не должны бы забываться по ту сторону Альповъ.“

— Въ Монитерѣ принуждены теперь почти каждый день опровергать подозрительныя предположенія оппозиціонныхъ газетъ о разныхъ отрасляхъ управленія. Вчера, два объявленія его были направлены противъ газетъ *Siècle* и *Courrier Français*, которыя распространили ложные слухи о чиновникахъ военнаго министерства и о противузаконномъ отданіи денегъ взаймы купцамъ.

— Xiążę Metternich nie opuści już teraz Wiednia, jak był zamierzył, a to z powodu nawału zatrudnień.

— Cesarski Minister Stanu i konferencyj, Hr. Kollowrat, niebezpiecznie zachorował w dobrach swych, w Czechach.

— Ostateczne urządzenie Krakowa, jako stolicy zachodnio galicyjskiego gubernium, oraz organizacya władz miejscowych, ma nastąpić w d. 1 stycznia 1848 r.

Francya.

Paryż, 15 września.

Wczoraj znowu odbyła się w St. Cloud rada ministeryalna, pod prezydencyą Króla. Obecnymi byli Ministrowie: Guizot, Duchatel, Hebert, Salwandy, Trezel, Jayr i Xiąże Montebello. Królowa Krystyna i Xiąże Rianzares mieli wprzódy u Króla posłuchanie. W Niedzielę, wieczorem, dawany był festyn w zwierzyńcu St. Cloud, przy wielkim natłoku ludu. Xiążęta: Joinville i Montpensier, po obiedzie, przechadzali się ze swemi małżonkami po zwierzyńcu. Xiążę Nemours powrócił dopiéro wczoraj z obozu pod Compiègne do St. Cloud. Przy chrzcie Xięcia Guise, Xiąże Nemours zastępował, jako ojciec chrzestny, Xięcia Salerno. Wszyscy znajdujący się w Paryżu Ministrowie, Kanclerz i Wielki Referendarz Izby Parów, Xiążę Broglie i P. Barthe, z okoliczności chrztu Xięcia Guise, obiadowali u Krolewskiego stołu w St. Cloud.

— *Union monarchique* donosi: „Możemy zapewnić, że Lord Palmerston w zupełném jest porozumieniu z doradzcami Królowéj Izabelli, aby prawo salickie dla jéj potomstwa uchylić, t. j. przy teraźniejszém ministerstwie, nowym Kortezom przedstawić prawo, zmieniające następstwo tronu w Hiszpanii. Lord Palmerston miał oświadczyć, że pokoj w Hiszpanii wtenczas dopiéro będzie zapewniony, kiedy linia żeńska wyłączoną zostanie od następstwa tronu, w razie, jeśli Królowa Izabella nie będzie miała potomstwa płci męzkiéj. W takim przypadku korona dostałaby się Franciszkowi de Paula, lub jego potomkom płci męzkiéj.“

— Dzienniki tutejsze napełnione są dzisiaj wiadomościami o niespokojnych poruszeniach w Genui, Livorno, Medyolanie, Messynie, Reggio, i t. d.; lecz nie donoszą żadnego wiarogodnego faktu, któryby był ważnym pod względem politycznym. Na giełdzie w Marsylii krążyła pogłoska, że Anglicy wylądowali w Ankonie.

— W długim artykule o sprawach włoskich, *Journal des Débats* dowodzi, jak konieczną jest rzeczą Piusowi IX porządek i pokój, dla zapewnienia powodzenia wielkiemu przedsięwzięciu, z którém Papież pragnie połączyć swe imie. Do redakcyi tego dziennika piszą z Rzymu, że wzburzenie umysłów, z powodu ostatnich wypadków, powoli ustało, i że dzięki energicznemu spółdziałaniu, jakie okazali Papieżowi, nowy Sekretarz Stanu, Pro-Gubernator Rzymu, gwardya narodowa, i w ogólności całe umiarkowane stronnictwo, rząd otrzymał znowu przewagę, która zapewne nazawsze przy nim zostanie. Przeciwnie, *Journal des Débats* mocno nagania buntownicze rozruchy w Lucce i Livorno: „Te wiadomości wielce nas zasmuciły“ powiada ów dziennik ministeryalny. „Spodziewaliśmy się że Włosi, zrzekłszy się uprzednich marzeń, zwrócą swoje usiłowania ku prawnym i pokojem tchnącym ulepszeniom i nigdy kusić się nie będą o wymuszenie orężem od władzców swych po wolności, które wówczas dopiéro będą mogły być pożytecznemi, kiedy się będą opierały na wzajemném porozumieniu między rządem i narodem. Zmuszać rząd, aby słuchał samych tylko życzeń wzburzonego ludu, znaczy torować drogę rewolucyom i znowu rozpoczynać zgubne doświadczenia, którychby nie powinni zapominać nasi za-Alpejscy sąsiedzi.“

— W *Monitorze* muszą teraz prawie codzień zbijać podejrzliwe przypuszczenia gazet oppozycyjnych względem różnych wydziałów zarządu. Wczoraj dwa jego oświadczenia były skierowane przeciw dziennikom *Siècle* i *Courrier Français*, które puściły w obieg fałszywe pogłoski o urzędnikach ministerstwa wojny i o nieprawném przez nich pożyczaniu pieniędzy kupcom.

— Вчера скончался губернаторъ Дома Инвалидовъ, маршалъ Удино, герцогъ Реджіо. Слышно, что маршалъ Бюжо, въ случаѣ, если не захочетъ принять должности военнаго министра, будетъ назначенъ, на мѣсто умершаго маршала Удино, великимъ канцлеромъ ордена Почетнаго Легіона.

— Принцъ Сиракузскій, братъ Короля Неаполитанскаго, прибылъ со свитою въ Бордо, куда также пріѣхали сыновья Египетскаго намѣстника: Ахмедъ-бей, Измаилъ-бей и Селимъ-бей.

— Изъ Отаити прибылъ въ Брестъ корабль *Meurthe*. Съ этимъ кораблемъ получено собственно-ручное письмо отаитскихъ начальниковъ къ капитану Брюа, по случаю принятія Королевою Помаре покровительства Франціи, а равно собственноручное письмо Королевы къ Королю французскому въ коемъ она доноситъ о семъ.

16 *Сентября.*

Вчера, до полудня, Люзи Депортъ была допрашиваема слѣдственнымъ судьею, Г. Брюссе. Она подверглась судорожному припадку, когда узнала, что герцогъ Праленъ отравился и померъ. Она дѣйствительно только вчера получила извѣстіе объ этой печальной кончинѣ герцога.

— Въ газетѣ *Patrie* пишутъ: „Увѣряютъ, что одинъ изъ приближенныхъ Эспартеро проѣхалъ въ прошедшій Понедѣльникъ черезъ Парижъ въ Лондонъ, дабы убѣдить бывшаго регента къ скорѣйшему возвращенію въ Мадридъ, гдѣ новые министры ждутъ его съ нетерпѣніемъ.“ Въ *Gazette de France* присовокупляютъ, что это былъ генералъ Линажъ.

— Въ Гардскомъ департаментѣ открыта подписка для сбора приношеній на уплату денежной пени наложенной на Г. Теста. Въ журналахъ порицаютъ этотъ поступокъ.

— Въ Алжирскомъ Монитерѣ отъ 10-го с. м. пишутъ: „Съ запада получены неблагопріятныя донесенія о положеніи дѣлъ въ Мароккѣ. Сообщенія между Тазомъ и Ушдою почти вездѣ прерваны; это доказываетъ, что въ этой странѣ все еще продолжаются безпорядки и волненія. Однако, если бы между эміромъ и Марокскимъ Султаномъ произошло рѣшительное сраженіе, то извѣстіе о томъ достигло бы уже до нашихъ границъ. Въ Алжиріи все спокойно. Въ восточной сторонѣ шеикъ Бу-Аокасъ съ небольшими силами разсѣялъ скопища шерифа Мулея. Это служитъ наилучшимъ доказательствомъ расположенія къ намъ Арабовъ, кои сами стараются укрощать непріязненныя покушенія.“

— На сихъ дняхъ происходили нѣкоторые безпорядки въ Улицѣ Сентъ-Оноре; въ *Gazette des Tribunaux* извѣщаютъ, что пятая часть людей, арестованныхъ во время этихъ безпорядковъ, были иностранцы, и что ихъ тотчасъ отвезли, подъ прикрытіемъ, за границу.

— Здѣшніе оружейники и продавцы оружія вновь получили повелѣніе въ точности исполнять прежвія постановленія, въ слѣдствіе которыхъ они должны имѣть въ своихъ лавкахъ очень мало оружія и хранить его такъ, чтобы во время бунта нельзя было овладѣть имъ.

Англія.

Лондонъ*, 11 *Сентября.

Изъ Эдинбурга сообщаютъ: На дняхъ въ Голейрудскомъ дворцѣ произведено было избраніе 16-ти шотландскихъ лордовъ, кои будутъ засѣдать въ новомъ парламентѣ. За исключеніемъ Виконта Арбутнота и лорда Рея, на мѣста коихъ поступили лордъ Эльфинтонъ и лордъ Ролло, всѣ прочіе вновь избраны.

— Въ *Times* напечатано: Всѣ извѣстія полученныя нами изъ Парижа, согласны въ томъ, что французское правительство давно уже не находилось въ столь затруднительномъ положеніи какъ нынѣ, по поводу перемѣны положенія испанскихъ дѣлъ, угрожающей потерею плодовъ столькихъ жертвъ и усилій, и именно въ минуту ихъ собиранія. И въ самомъ дѣлѣ, всякій, безпристрасно смотрящій на тамошнія событія, можетъ быть убѣжденъ въ томъ, что новый испанскій кабинетъ вскорѣ уступитъ свое мѣсто прогрессистскому министерству подъ начальствомъ Эспартеро.

— Въ *Sunday-Times* напечатана статья, въ которой сказано: „Знаемъ изъ достовѣрнаго источника, что дѣятельно, но совершенно тайно занимаются вербованіемъ большаго числа ремесленниковъ для нашихъ ар-

— Marszałek Oudinot, Xiążę Reggio, Gubernator domu Inwalidów, wczoraj zakończył życie. Słychać, że Marszałek Bugeaud, w razie, jeżeli nie zechce przyjąć urzędu Ministra wojny, mianowany będzie, w miejsce Marszałka Oudinot, Wielkim Kanclerzem orderu legii honorowéj.

— Xiążę Syrakuzy, brat Króla Neapolitańskiego, z orszakiem, przybył do Bordeaux, jako też Ahmed-Bey, Ismail-Bey i Selim-Bey, synowie Mehmeda-Ali, Wice-Króla Egiptu.

— Z Otahiti przybył do Brest okręt *Meurthe*. Przywiózł on własnoręczne listy pisane przez naczelników Otahitskich do Gubernatora Bruat, z powodu przyznania protektoratu francuzkiego przez Królowę Pomareh, oraz list własnoręczny tej Królowéj do Króla Francuzów, donoszący o jéj poddaniu się.

Dnia 16 *września.*

Wczoraj przed południem przesłuchana została przez Sędziego instrukcyjnego Broussais, panna de Luzy Desportes. Dostała konwulsyj nerwowych, gdy się dowiedziała o otruciu i śmierci Xięcia Praslin. Rzeczywiście wczoraj dopiéro powzięła piérwszą wiadomość o smutnym końcu Xięcia.

— *Patrie* donosi: „Zapewniono nas, że jedna z osób zaufanych Esparterego przejeżdżała w Poniedziałek przez Paryż do Londynu, aby nakłonić Ex Rejenta, iżby jak najprędzéj powracał do Madrytu, gdzie go z niecierpliwością nowe ministerstwo oczekuje. Gazeta Francuzka dodaje, że osobą tą był Jenerał Linage.

— W departamencie Gard otworzoną została składka na pokrycie kary pieniężnéj, na P. Teste nałożonéj. Dzienniki oburzają się bardzo podobném postępowaniem.

— *Monitor Algierski* z d. 10-go b. m., zawiera co następuje: „Kuryer z Zachodu przywiózł niepomyślne wiadomości o stanie spraw w Marokko. Związki między Tazą i Uszdą prawie wszędzie są przerwane, co służy za dowód, iż w owym nieszczęśliwym kraju istnieje jeszcze nieporządek i przesilenie. Jednakże, mimo tego wzburzenia, wiadomość o stanowczéj walce między Emirem i Cesarzem doszłaby już do naszych granic, gdyby podobna walka miała miejsce. Algierya cieszy się ciągłą spokojnością. Na wschodzie, Szeik Bu Aokas z małemi siłami rozproszył bandy zebrane przez Szeryfa Muleya. Nic lepiej nie pokazuje naszego wpływu, jak owe poskromienie zaburzeń przez samychże Arabów.

— W tych dniach zaszły niespokojności na ulicy St. Honoré. *Gazette des Tribunaux* donosi, że piąta część aresztowanych wichrzycieli była złożona z cudzoziemców, których natychmiast wywieziono pod eskortą za granicę.

— Tutejsi rusznikarze i handlujący bronią, otrzymali znowu rozkaz, aby ze wszelką ścisłością wypełniali poprzednie zalecenia rządu, w skutku których, powinni utrzymywać w swoich sklepach małą tylko ilość broni, i chować ją tak, iżby w chwili zaburzeń, wichrzyciele nie mogli jéj dostać.

Anglia.

Londyn, 11 *września.*

Z Edymburga piszą: W przeszłą Srodę odbyły się w pałacu Holyrood wybory 16 Parów Szkockich, którzy zasiadać będą w nowym Parlamencie. Wyjąwszy Wice-Hrabiego Arbuthnott i Lorda Reay, którzy są zastąpieni przez Lorda Elphinton i Lorda Rollo, wszyscy inni zostali na nowo wybrani.

— W *Times* czytamy: Wszystkie wiadomości, które otrzymujemy z Paryża, zgadzają się w tém, że rząd francuzki od dawna nie znajdował się w tak kłopotliwem położeniu jak teraz, z powodu obrotu interessów hiszpańskich, grożącego utratą owocu tylu poświęceń i usiłowań, właśnie w chwili jego zerwania. Jakoż każdy jasno widzący rzeczy, zdaje się być przekonany, że nowy gabinet hiszpański wkrótce zastąpiony zostanie przez ministerstwo progressistowskie z Esparterem na czele.

— W *Sunday-Times* umieszczono artykuł, w którym powiedziano: Wiemy z wiarogodnego źródła, że czynnie, chociaż tajemnie, rząd trudni się zaciąganiem wielkiéj liczbę rzemieślników dla naszych arsenałów. Cieśle i inni

сеналовъ. Плотники и другіе ремесленники нанимаются, за шиллингъ экстренной платы каждый вечеръ, съ тѣмъ, чтобы они обучались, три раза въ недѣлю, дѣйствительной службѣ. Ихъ увѣряютъ, что тѣ, которые завебруются, получатъ со временемъ постоянное мѣсто, между тѣмъ какъ прочимъ, не соглашающимся вступить въ службу, ничего не обѣщаютъ. Всѣ понимаютъ значеніе этихъ обѣщаній, и большая часть соглашаются на условія. Разумѣется, было бы прежде-временно рѣшать уже теперь вопросъ, противъ кого направлены всѣ эти приготовленія: но честолюбіе Франціи, положеніе дѣлъ въ Испаніи и въ Португаліи, движенія войскъ въ Италіи, междоусобная война, угрожающая Швейцаріи, все это суть вопросы, которые легко могутъ побудить Англію къ интервенціи. — Мы должны присовокупить, что съ нѣкотораго времени производились въ недоступныхъ для публики мѣстахъ и въ присутствіи высшихъ артиллерійскихъ офицеровъ, многочисленные опыты съ снарядами, и что редакторовъ газетъ просили не упоминать объ этихъ опытахъ. Еще недавно производили, въ Соутидѣ, разные опыты съ конгревовыми ракетами, улучшенными Г. Галемъ и примѣненными преимущественно къ дѣйствію съ кораблей.“

Италія.

Римъ, 2 Сентября.

Во вчерашнемъ нумерѣ *B lancia* сообщаютъ, что въ полученномъ недавно изъ Вѣны отвѣтѣ къ Священному Престолу, Е. В. Императоръ изъявляетъ свое сожалѣніе о дурномъ впечатлѣніи, произведенномъ на Его Святѣйшество послѣдними Феррарскими событіями. Е. В. вовсе не думалъ вторгнуться въ чужія владѣнія, но воспользовался только принадлежащимъ ему правомъ, предоставленнымъ ему въ часто упоминаемой 103-й статьѣ акта Вѣн каго конгреса; Е. В. никогда не имѣлъ намѣренія занимать какой либо части Церковной Области, въ которую онъ ни въ какомъ случаѣ не послалъ бы войскъ, безъ приглашенія верховной главы церкви.

— Три Англійскіе военные корабля, „Альбіонъ“, „Родней“ и „Вангардъ“, явились недавно въ Анконской гавани, и бросили тамъ якорь.

— Кардиналъ Ламбрускини пріѣхалъ сюда сегодня, въ три часа по полуночи, изъ Чивитавеккіи. Графъ Петръ Ферретти отправлялся къ нему на встрѣчу до Форди-Гвида.

— Постройку разрѣшенныхъ Папою двухъ желѣзныхъ дорогъ, приняли на себя два общества; одно имѣетъ капиталъ въ 92,000, а другое въ 1,100,000 скуди.

— Есгь разные способы гнать человѣка, — жертвою совершенно новыхъ происковъ сдѣлался Чичероакіо. Этотъ простой городской обыватель, которому послѣднія событія подали случай столкнуться съ высшими лицами, но который никогда не думалъ перешагнуть предѣловъ своего состоянія, съ нѣкотораго времени получаетъ со всѣхъ сторонъ письма, съ приглашеніемъ, чтобы онъ предупредилъ возрастающее зло, и благоразумными своими совѣтами поддерживалъ общественное благосостояніе, или же, чтобы по всякаго рода частнымъ дѣламъ ходатайствовалъ въ полиціи, въ статс-секретаріатѣ, и даже у Папы. Въ письмахъ этихъ именуютъ его Его Высокопревосходительствомъ и не щадятъ никакой лести. Для предотвращенія этихъ насмѣшекъ и нахальствъ, наскучившій ими Чичероакіо велѣлъ обнародовать отъ своего имени, во вновь издаваемой газетѣ *Speranza*, посвященной преимущественно національной гвардіи: что онъ всегда былъ и есть простой лишь горожанинъ, на титулы не имѣетъ никакихъ притязаній, и что ко всѣмъ этимъ господамъ, за коихъ онъ долженъ хлопотать, по ихъ просьбамъ, не имѣетъ никакого дѣла; и потому проситъ, чтобы его избавили отъ такихъ воззваній, присовокупляя однако, что онъ всегда готовъ доставлять помощь тамъ, гдѣ можетъ. Очевидно, что враги успѣха въ насмѣшку уговорили коварнымъ образомъ множество лицъ, чтобы этому благомыслящему другу народа досаждали такимъ образомъ, полагая при семъ что лестью быть можетъ успѣютъ свести съ ума.

---

rzemieślnicy najmują się, za jeden szylling nadzwyczajnéj zapłaty na dzień, z warunkiem, aby się po trzy razy w tygodniu, w czynnéj służbie ćwiczyli. Zapewniają ich, iż ci, którzy zaciągnieni zostaną, otrzymają z czasem stałe miejsce, kiedy przeciwnie innym, niezgadzającym się wejść do służby, nic wcale nie obiecują. Wszyscy pojmują znaczenie tych obietnic i większa część zgadza się na warunki. Ma się rozumieć, że byłoby rzeczą przedwczesną rozwiązywać zagadkę, przeciw komu są wymierzone takowe przygotowania; ale duma Francyi, stan interessów w Hiszpanii i w Portugalii, poruszenia wojsk we Włoszech, wojna domowa grożąca wybuchnieniem w Szwajcaryi, są to pytania, które łatwo mogą skłonić Anglią do interwencyi. Winniśmy dodać, że od niejakiego czasu czynione były w miejscach, dla publiczności niedostępnych, i w obec wyższych oficerów artylleryi, liczne doświadczenia z różnemi apparatami wojennemi, i że redaktorów gazet proszono nie czynić wzmianki o tych doświadczeniach. Niedawno także wykonano w Southtide, różne doświadczenia z racami Kongrewskiemi, ulepszonemi przez P. Hall, i zastosowanemi mianowicie do działania z okrętów.“

Włochy.

Rzym, 2 września.

W numerze wczorajszym gazety *Bilancia* czytamy, że w nadesłanéj niedawno z Wiednia odpowiedzi na notę Jego Świątobliwości, Cesarz Austryacki wynurza swoje ubolewanie z powodu nieprzyjemnego wrażenia, jakie sprawiły na Jego Świątobliwości ostatnie wypadki w Ferrarze. Jego Cesarska Mość bynajmniéj nie miał zamiaru wdzierać się do cudzych posiadłości, lecz użył tylko należnego sobie prawa, zapewnionego mu tylekroć wzmiankowanym 103 artykułem aktu kongressu Wiedeńskiego. Jego Cesarska Mość nie myślał nigdy zabierać jakiejkolwiek części Państwa Kościelnego, do którego w żadnym przypadku nie posłałby wojsk swoich, nie będąc do tego wezwanym przez samego Papieża.

— Trzy angielskie okręty wojenne, *Albion*, *Rodney* i *Vanhard*, ukazały się niedawno w porcie Ankońskim i tam zarzuciły kotwicę.

— Kardynał Lambruschini, przybył onegdaj w nocy o godzinie 3-éj z Civitavecchia do Rzymu. Hrabia Pietro Ferretti wyjeżdżał na jego spotkanie aż do Fordi Gaida.

— Dozwolonéj przez Papieża budowy dwóch dróg żelaznych, podjęły się dwa towarzystwa, jedno z kapitałem 92,000 a drugie 1,100,000 skudów.

— Różne są sposoby prześladowania człowieka — ofiarą zupełnie nowéj intrygi stał się Ciceroacchio. Prosty ten obywatel miejski, któremu ostatnie wypadki podały sposobność zetknięcia się z wyższemi osobami, lecz który nie myślał nigdy przekroczyć granic sfery swego stanu, odbiera od niejakiego czasu ze wszech stron listy, w których wzywają go, już to aby zapobiegł wzrastającemu złemu, i mądrą swoją radą wspierał pomyślność ogólną, już to, aby we wszelkiego rodzaju sprawach prywatnych, wstawiał się do policyi, do Sekretaryatu Stanu, a nawet do Papieża. W listach tych nadają mu tytuł Jaśnie Wielmożny i nie szczędzą najwyszukańszych pochlebstw. Dla zapobieżenia więc tym żartom i natręctwu, udręczony niém Ciceroacchio, kazał ogłosić w swojém imieniu, w nowo-wychodzącéj gazecie *Speranza*, poświęconéj szczególnie gwardyi narodowéj: że zawsze jest sobie tylko prostym obywatelem miejskim, do tytułów żadnéj pretensyi nie rości, i ze wszystkiemi temi panami, u których ma wyjednywać łaski o które go proszą, niema nic do czynienia; uprasza zatém, aby go nadal od takich odezw uwolniono, dodając wszakże, iż zawsze gotów jest nieść pomoc, gdzie tylko może. Rzecz widoczna, że nieprzyjaciele postępu zrobili sobie żart, namówiwszy podstępnie mnóstwo osób, aby temu dobremu przyjacielowi ludu tym sposobem się naprzykrzali, lub też może pochlebstwem i głowę mu zawrócili.

Испанія.

Мадритъ, 5 Сентября.

Министръ внутреннихъ дѣлъ, Г. Эскозуро, издалъ вчера къ политическимъ начальникамъ провинцій, слѣдующій циркуляръ:

„Такъ какъ Ея Королевское Величество изволила разрѣшить, чтобы министерскій совѣтъ предпринялъ соотвѣтственныя мѣры для прекращенія злоупотребленій печати по предмету, касающемуся августѣйшей, священной и неприкосновенной личности Ея Величества, — поэтому министры опредѣлили слѣдующее: Ст. 1. Печатаніе и обнародованіе всякаго рода сочиненій и извѣстій, въ коихъ упоминается о домашней жизни Королевы или ея бракосочетаніи, воспрещается.— Ст. 2. Періодическое изданіе, дѣйствующее вопреки распоряженію вышеприведенной статьи, будетъ запрещено, и лишится денежной суммы, представленной въ обезпеченіе изданія; сочиненія, нарушающія сіе постановленіе, будутъ конфискованы, а издатель и типографъ подвержены уплатѣ денежнаго взысканія въ 60,000 реаловъ.— Ст. 3. Сіе наказаніе опредѣляется безъ ограниченія другихъ наказаній, узаконенныхъ за преступленія, совершенныя противъ королевской особы и ея семейства.“

— Нѣкоторые журналы изъявляютъ чрезвычайную радость по поводу возвращенія милости Эспартеро. Въ *Eco del Commercio* королевскому декрету предшествуютъ слѣдующія восклицанія, напечатанныя большими буквами: „Да здравствуетъ Королева! Да здравствуетъ Изабелла! и т. д.“ Въ этомъ же журналѣ сообщаютъ, что когда Королевѣ предложили для подписанія постановленіе, воспрещающее журналамъ разсуждать о личныхъ ея связяхъ, Ея Величество воскликнула: „Слава Богу! поняли мое сердце.“

— Нѣсколько уже дней какъ Король прекратилъ обыкновенныя посѣщенія своихъ братьевъ въ Мадритѣ, и живетъ весьма уединенно въ Пардо.

— Завтра имѣетъ послѣдовать обнародованіе постановленія, относительно немедленной продажи по-монастырскихъ имѣній.

— Говорятъ также объ уменьшеніи впускныхъ таможенныхъ пошлинъ, которое, какъ извѣстно, составляетъ постоянное стремленіе Мендизабаля и цѣль естественнаго вмѣшательства Англіи.

Турція.

Константинополь, 27 Августа.

Католическіе Христіане въ Константинополѣ, совершили 22 Августа, (въ Воскресеніе), торжественный благодарственный молебенъ въ костелѣ св. Антонія, за спасеніе Папы Пія IX, отъ угрожавшей ему опасности въ Римѣ. Послѣ Божественной литургіи, пропѣтъ былъ торжественный гимнъ *Te Deum*, съ аккомпаниментомъ многочисленнаго и превосходнаго оркестра музыки, а вечеромъ устроена была блистательная иллюминація въ Перѣ. У входа въ костелъ св. Антонія, украшеннаго цвѣтами, а также соотвѣтствующими обстоятельству знаками и надписями, тѣсная внутренность коего не могла помѣстить и половины толпившагося народа, замѣчено было много Турковъ, заглядывавшихъ съ любопытствомъ во внутрь храма и Евреевъ, продававшихъ платки и другіе предметы съ изображеніемъ теперешняго Папы. Слышно также, что къ 28-му Августа, здѣшняя Еврейская синагога приготовляетъ особое торжество въ честь Пія IX.

— Въ Константинопольскомъ Вѣстникѣ отъ 21 го Августа, напечатано слѣдующее: „Сегодня ко всѣмъ губернаторамъ провинцій послано повелѣніе отобрать *exequatur* у греческихъ консуловъ, находящихся въ разныхъ гаваняхъ оттоманской имперіи; сверхъ сего черезъ мѣсяцъ греческимъ кораблямъ будетъ воспрещено плаваніе близъ береговъ, если до того времени греческое правительство не доставитъ требуемаго Портою удовлетворенія.

„Министръ иностранныхъ дѣлъ препроводилъ ноты къ посланникамъ иностранныхъ державъ съ увѣдомленіемъ объ этомъ постановленіи, основанномъ на отказѣ г-на Колетти въ удовлетвореніи, требуемомъ Портою.

Hiszpania.

Madryt, 4 września.

Minister spraw wewnętrznych, P. Escosuro, wydał wczoraj do politycznych Naczelników prowincyj następujący okólnik:

„Ponieważ Jéj Królewska Mość raczyła upoważnić Swą Radę Ministrów do przedsięwzięcia stosownych środków, aby przytłumić nadużycia prassy, o ile te ściągają się do jéj dostojnéj, uświęconéj i nietykalnéj osoby, przeto Ministrowie postanowili co następuje: Art 1. Drukowanie i ogłaszanie wszelkich pism, w których jest mowa o prywatném życiu Królowéj lub o jéj małżeństwie, albo o jéj dostojnym małżonku królewskim, jest zakazane — Art. 2. Pismo peryodyczne, działające przeciw rozporządzeniu powyższego artykułu, będzie zwinięte i utraca złożoną podług prawa kaucyą pieniężną; gdyby zaś pismo ulotne działało przeciw powyższemu rozporządzeniu, będzie zabrane, a wydawca i drukarz podlegną karze pieniężnéj 60,000 realow.– Art. 3. Powyższa kara wymierzoną będzie bez ograniczenia innych kar, prawami zastrzeżonych, za przewinienia przeciw osobie królewskiéj i jéj familii.“

— Radość niektórych dzienników z powodu przywrócenia Esparterego do łask Królowéj, jest nadzwyczajna. *Eco del Commercio* poprzedził dekret krolewski następującemi, wielkiemi literami wydrukowanemi wykrzyknikami: „Niech żyje Królowa! Niech żyje Izabella! i t. d.“ Tenże dziennik opowiada, że gdy Królowéj przełożono do podpisu dekret, zakazujący dziennikom rozprawiania o jéj osobistych stosunkach, zawołała: „Dzięki Bogu! zrozumieliście moje serce.“

— Od kilku dni Król zaniechał zwykłego odwiedzania braci swoich w Madrycie, i żyje bardzo samotnie w Pardo.

— Jutro ma być ogłoszone postanowienie, nakazujące niezwłóczną sprzedaż wszystkich dóbr klasztornych.

— Mówią także o zniżeniu ceł wchodowych, téj stałéj myśli Mendizabala i właściwego celu mięszania się Anglii.

Turcya.

Konstantynopol 27 sierpnia.

Katoliccy Chrześcianie w Konstantynopolu, odprawili d. 22 sierpnia, (w Niedzielę) świetne nabożeństwo w kościele św. Antoniego, na podziękowanie Bogu za uratowanie Papieża Piusa IX z grożącego mu niebezpieczeństwa w Rzymie. Po uroczystéj mszy św., nastąpiło nie mniéj uroczyste odśpiewanie *Te Deum*, przy towarzyszeniu licznéj i dobranéj muzyki, a wieczorem świetna illuminacya w Pera. U wejścia do kościoła św. Antoniego, ozdobionego kwiatami, oraz stosownemi do okoliczności godłami i napisy, którego ciasny obręb nie mógł pomieścić połowy tłoczącéj się rzeszy, widziano wielu Turków zaglądających z ciekawością wewnątrz, oraz Żydów, przedających chustki i inne przedmioty z wizerunkiem teraźniejszego Papieża. Słychać także, że na dzień 28 sierpnia, żydowska synagoga tutejsza, gotuje osobną uroczystość na cześć Piusa IX.

— W *Kuryerze Konstantynopolitańskim* czytamy pod d. 21 sierpnia co następuje: „Wysłano dziś do wszystkich Gubernatorów prowincyi rozkaz odebrania *exequatur* Konsulom greckim, zawierzytelnionym w różnych portach państwa Ottomańskiego; nadto, odtąd za miesiąc wzbronioną będzie okrętom greckim żegluga nadbrzeżna, jeżeli do tego terminu rząd grecki nie udzieli żądanego przez Portę zadosyć-uczynienia.

„Minister spraw zagranicznych przesłał noty do Posłów wielkich mocarstw z zawiadomieniem ich o tém postanowieniu, w skutek odmówienia przez P. Kolletti zadosyć-uczynienia żądanego przez Portę.“

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 23-го Сентября 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*